

ŠTATISTIČNI PROSIMI, pogledajte na številke
 Vaše leg naslova za dan, ko
 tina poteče. V teh časih
 višanja cen, potrebu-
 je liš odelovanje. Skušajte
 imeti
 1116 E. 72nd St.
 Brooklyn 30, N.Y.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 59 — v. 59

NEW YORK, FRIDAY, MARCH 24, 1944 — PETEK, 24. MARCA, 1944

VOLUME LII. — LETNIK LII.

RDEČA ARMADA V NOVI OFENZIVI

Rusko vrhovno poveljstvo naznanja, da je armada maršala Gregorija K. Žukova na prvi ukrajinski fronti sinoči pričela novo ofenzivo v smeri proti Tarnopolu in Proskurovu ter je napredovala 37 milj in osvobodila nad 200 mest, trgov in vasi.

Berlin poroča, da so Rusi višje proti severu napredovali 43 milj in so vdrl v Kovel ob glavni cesti, ki pelje v Varšavo.

Boji za Tarnopol in Proskurov se bijejo že več dni, toda nobeno mesto do sedaj še ni bilo zavzeto, toda rdeča armada je dospela že do Kopicincev, 31 milj jugovzhodno od Tarnopola in 53 milj severno od Černovic ter do Aleksinec-Podlesnega, 35 milj severno od Kamence-Podolskega.

Na južnem delu dolge ruske fronte rdeča armada v svojem prodiranju proti Nikolajevu čisti Nemece v južni breg Buga ter je prodrla v predmestje Voznesenska, ki je križišče železnice, ki vežejo Odeso in Nikolajev.

V prodiranju po Moldaviji je rdeča armada osvobodila nad 40 obljudenih krajev, med njimi Tirmovo, 13 milj južno od Mogilev-Podolskega in 28 milj severno od Belcičev.

V prodiranju iz Vinice so Rusi osvobodili 25 obljudenih krajev, med njimi Letičev, 28 milj vzhodno od Proskurova in Goleniščevo, 28 milj severozapadno od Vinice.

Najvažnejša pridobitev rdeče armade včeraj je bil predor med Tarnopolom in Proskurovom. Na ta kraj fronte so dobili Nemci znatna ojačenja iz Lvova, da bi se mogli tem lažje umakniti od Vinice.

Moskovska poročila posebno omenjajo zavzetje Pervomajskega, kjer je bil dolgo časa glavni stan nemškega vrhovnega poveljstva in ki je bil silno utrjen in so ga Nemci z vso silo branili.

V bitki za Pervomajski je ruska artilerija igrala veleno vlogo in je samo v enem dnevu razbila 18 105-milimetrskih topov, vsled česar je bila nemška artilerija sila zlomljena in rdeča armada je dospela na desni breg reke Sinjuhe v neposredni bližini Pervomajske.

Medtem ko je ena armada prodirala ob obeh bregovih Sinjuhe, je druga armada nepričakovano prečkala Bug blizu Delgaje, Pristana in Podgure ter je zasedla cesto, ki teče od Pervomajske proti jugu.

Ko so se Nemci pričeli umakati, jih je obstreljevala ruska artilerija ter je en strel zadel oddelek trakov, ki so vleli težke topove. Nemci so se morali vstaviti in med njimi je nastala velika zmešnjava, tekoma katerega časa je ruska infanterija prodirala ob levem bregu Buga ter zasedla pokrajino med Bugom in Sinjuho.

Berlinski radio naznanja, da so Rusi vdrl v predmestje Kovele, česar pa ruska poročila ne omenjajo. Pri Kovelu so Rusi oddaljeni od meje, ki je bila določena med Nemčijo in Rusijo ob razdelitvi Poljske leta 1939, samo še 33 milj. S te meje so tudi Nemci vpadli v Rusijo 22. junija, 1941.

Vstopite ta mesec v članstvo Rdečega križa.

Madžarski regent admiral Nikolaj Horthy.

ki je baše Hitlerjev ujetnik.

HITLER DRUŽI BALKAN PROTI RUSIJI

Ko ima Hitler Madžarsko že v svojih krempljih, hoče zvezati še druge balkanske narode, da se postavijo na življenje in smrt proti rdeči armadi, ki se bliža Rumunski.

Poročilo iz Ankare pravi, da so nemške čete pričele zasedati Rumunsko. Telefonska zveza med Bukarešto in Sofijo je bila pretrgana.

Hitler je bil povabil rumunjskega ministrskega predsednika maršala Iona Antonescu v svoj glavni stan, kakor je povabil admirala Horthyja in ga je potem pridržal v Nemčiji.

TEŽKI TOPOVI STRELAJO NA CASSINO

Zavezniki so na porušeni Cassino namerili svoje najtežje 240-milimetrske topove ter pričeli bombardirati nemške utrjene postojanke ter so razbili eno najmočnejšo nemško utrdbo, med artilerijskim oganjem pa so po razvalinah prodirali Novozelandski, borec se od ulice do ulice.

Veliki topovi, ki imajo prižrelo premer deset palcev, so bili postavljeni na svoj prostor petdeset dan, odkar se je pričela bitka za Cassino, ker zračno bombardiranje ni moglo pregnati Nemcev iz mesta in z okoliških hribov.

Nemci so posebno utrjeni v starem rimskem amfiteatru južno od mesta. Na tem kraju so prvi strel zavezniških težkih topov razbili neko veliko štirinadstropno poslopje. Najprej se je podrli prednja in zatem zadnja stena, Nemci pa so se zadržali med razvalinami in se branili s protitančnimi topovi in strojnimi.

Nemci še držijo Contineptal hotel, kolikor ga je še ostalo.

S splavom utonilo 20 vojakov

Na manevrih v Tennessee so se vojaki hoteli na splavu prepeljati čez neko reko; splav se je preobrnil in 20 vojakov je utonilo. S plavanjem sta se rešila samo nek častnik in en vojak.

Mihajlovič nadaljuje borbo proti Osvobodilni fronti

London, 23. marca. — Kakor poroča radio Svobodna Jugoslavija se bore Mihajlovičev četniki skupno z Nemci proti osvobodilnim četam in komunike nava-ja, da trpe četniki velike izgube.

Na fronti blizu Biljeljine in Tuzle se bore čete 37. in 16. divizije proti dobro oboroženemu sovražniku, ki se vključ težkim izgubam trmasto stavi v bran in nadaljuje z napadi.

Iz kraja Brčko je na poti veliko število tankov, oklopnih vozov in topništva namenjenega v pomoč Nemcem. Boji so v teku noč in dan v tem predelju.

Edinice 2. divizije so vzlele težkim okoliščinam uspele, da so preokale reko Lim od Rude do Priboja. Na fronti pri Limu napadajo osvobodilne čete Mihajlovičevi in Nedičevi četniki. V bitki, ki je trajala 21 ur, je bilo pobitih sto sovražnikov, mnogo pa ranjenih.

Macedonska brigada se bori proti sovražniku v dolini Črne reke.

Promet na železniški črti Veles-Cjevgelija je bil ustavljen tri dni, ko so partizanske edinice razdelale progo. Enako se je zgodilo na progi Bitolj-Prilep.

Šesta južno-moravska brigada se je spoprijela s četniki pri Vranjem in je zajela 36 mož.

Partizanske edinice v Črni gori so nanovo zavzele dve utrjeni poziciji, Kruto in Orjankino. Edinice 29. divizije pa se

bore že več dni proti nemški diviziji. Tekom bojev je bilo pobitih 5 Nemcev in mnogo je bilo ranjenih. Severno od Daruvara je partizanski oddelek napadel nemško kolono in sovražniku so bile prizadete težke izgube.

Edinice slavonskih partizanov so napadle ustaško posadko, ki je stražila železniško progo. Uničile so eno lokomotivo in dvajset vojaških trakov.

Na otoku Šolta, nasproti Splita, se bori proti sovražniku 13. brigada. Tu je bil ubit en nemški major in večje število vojakov.

Zavezniške edinice podprte po značni sili so uničile sovražno posadko. V tej akciji na otoku je bilo zajetih sto vojakov in dva častnika.

V predelju med Otokom in Bosansko Krupo je muslimanska brigada uničila železniško progo.

Partizanska zmaga

Partizani so tekom spopada pri Virovitici - Daruvar železniški črti pobili 10 častnikov in sto vojakov. Dva nemška tanka in tri motorizirana vozila so bila uničena.

Naši gerileci iz Osječka so razbili sovražni vlak.

BOMBARDIRANJE NEMŠKIH KRAJEV

Zadnjih 24 ur je bombardiralo razne nemške kraje okoli 750 težkih ameriških bombnikov, katere je spremljalo najmanj 1000 napadalnih aeroplanov. Bombardirana je bila železniška postaja v Hammu, letališče v Achmerju, postajališče za bombnike v Handorfu ter tovarne za aeroplane v Muensterju in Brunswicku.

Medtem ko se prejšnji dan nemški aeroplani niso spustili v boj z ameriški aeroplani, so se včeraj dvignili v velikem številu in izstreljenih je bilo 27 ameriških težkih bombnikov in

Dosedanje ameriške izgube

Vojni tajnik Henry L. Stimson je včeraj naznanil dosedanje ameriške izgube na vseh frontah.

V Italiji je bilo 39.058 izgub: 5749 ubitih, 23.935 ranjenih in 10.274 pogrešanih.

Do 7. marca znašajo ameriške izgube na vseh frontah 126.193 in sicer 21.737 mrtvih, 50.363 ranjenih (od katerih se je že vrnilo na fronto 26.459), pogrešanih 26.747 in 27.346 ujetih.

Šest napadalnih aeroplanov. Izstreljenih je bilo 20 nemških napadalnih aeroplanov. Na Frankobrod ob Meni je bilo vrženih 3360 ton bomb.

SAVEZNIŠKE EDINICE SE BORE Z OSVOBODILNIMI ČETAMI NA DALMATINSKIH OTOKIH

London, 23. marca. — Kot je razvidno iz poročil o bojih za otok Šolta so se pridružile 13. partizanski brigadi ameriške in angleške edinice "rangerjev" in "commandos", dočim so iz zraka napadali sovražne pozicije zavezniški letalci. Nemška posadka na otoku je bila tekom bojev uničena in zajetih je bilo sto mož in dva častnika. Poročilo o teh bojih ne pove, če so zavezniške edinice po napadu ostale na otoku, odkoder bi lahko držale pod kontrolo splitski kanal ali zaliv. Otok Šolta namreč leži severno-zapadno od otokov Hvar in Brač. Nemci imajo v Splitskih vodah svojo podmorniško bazo, vsled česar je zavzetje otoka Šolta važno.

(Londonki radio je zabeležil vest podano po nemškem radiju, ki pravi, da so kakih trideset milj vzhodno od Sarajeva napadle nemške čete močne italijanske formacije sestavljene iz italijanskih vojakov, ki so prešli k partizanom.)

Zadnje vesti iz Jugoslavije ponovno potrjujejo poročilo, da je poslal feldmaršal baron Maksimilijan von Weichs, poveljnik na Balkanu, nemškim četam na Majevski ravni in pomoč tanke in artilerije ter oklopna vozila.

Japonske ladje gredo na dno

Kot poroča general MacArthur iz svojega glavnega stana na jugozapadnem Pacifiku, so Amerikanci potopili dva japonska tovorna parnika, sedem obrežnih in 23 manjših ladij okoli Wewaka, ameriški bombniki pa so razbili japonski konvoj, ki je vozil ojačenja na Novo Gvinejo.

Največji ruski letalec

Ruski letalec polkovnik A. Pokrskim je prejel že dve zlati zvezdi, ker je izstrelil 53 nemških aeroplanov.

RUSI POSPEŠUJEJO POLJEDELSKO PRODUKCIJO S PRIMERNIMI PLAČAMI

Znani pisatelj in poročevalec Maurice Hindus je pred kratkim poročal iz Voldynskoyega v Sovjetski Rusiji, da so v napačnem oni Američani, ki so pod vtisom, da imajo v Rusiji vsi delavci in drugi produktivni člani družbe enako plačo brez ozira na zmožnost ali sposobnost v enem ali drugem delu ali poklicu.

Pisatelj poudarja, da je malokje na svetu, če sploh kje, nudene toliko spodbude za individualne uspehe na enem ali drugem polju, kot ravno v Sovjetski Rusiji. Spodbuda pa ni zgolj idealistična, ampak tudi materialna, to pa še posebno zdaj v času vojne, ko je naravnost potrebno, da slednji človek v sovjetskih republikah stori vse, kar more, da gre produkcija v vseh smereh svojo pot naprej brez zaustavljanja in motenj.

Res je, da nihče ne lastuje svoje zemlje v smislu lastništva v drugih deželah, toda vse delo in vsi uspehi posameznika se merijo in cenijo po vrednosti ali kvaliteti dovršenega dela in posameznik je deležen za boljše delo boljše plače ali odškodnine za trud vložen v kako podvzetje ali delo.

Kolektivne farme, na katerih je bilo pred to vojno 19.000.000 družin, so nudile Rusiji, kot je dejal sam Stalin, mogočno oporo v vojaškem pogledu, ker so nudile armade svoje krepke svinove in hčere in pa živčje, ki je za vsako armado tako sila važen del potrebnih zalog.

Za pospešenje poljedelske produkcije so se Sovjeti brigali že davno pred izbruhom vojne in pisatelj Hindus vzame v svojem spisu za primer kolektivno farmo v Voldynskoyem, ter še nekatere druge v istem okolju.

Na eni teh farm redijo plemenske svinje in tik pred vojno je bil ravnatelj te farme deležen nagrade tri tisoč rubljev, (okrog \$600.) ker je odgojil izredno mnogo mladih in izvrstnih prašičkov, čeprav je imel na razpolago samo dvajset plemenskih svinj. Za denar si je smel naročiti avto zase oziroma za svojo družino. Ker pa je med tem izbruhnila vojna s Finsko in kmalu nato sedanja vojna, se je zadeva zavlekla tako, da ta ravnatelj še vedno nima avtomobila, ima pa zagotovilo, da bo dobil svoj avto, kakor hitro se bo spet dovoljevalo izdelovanje avtov za civiliste. In ravnatelj je s to obljubo zadovoljen ter še naprej pridno skrbi za kolektivno farmo, na kateri redijo plemenske svinje.

Na drugi farmi v Oldynskoye je Hindus vprašal kolektivnega farmarja koliko plače prejema in je dobil odgovor, da je temeljna plača farmarja, ki upravlja kolektivno farmo, katere obsega okrog 147 hektarov obdelane zemlje 175 rubljev na mesec (približno \$35.) v gotovini in 50 delovnih dni. Ravnatelj kolektivnih farm, ki ne obsegajo več kot tristo hektarov (750 akrov) obdelane zemlje, dobijo vsi približno tako plačo, na večjih farmah pa dobe več.

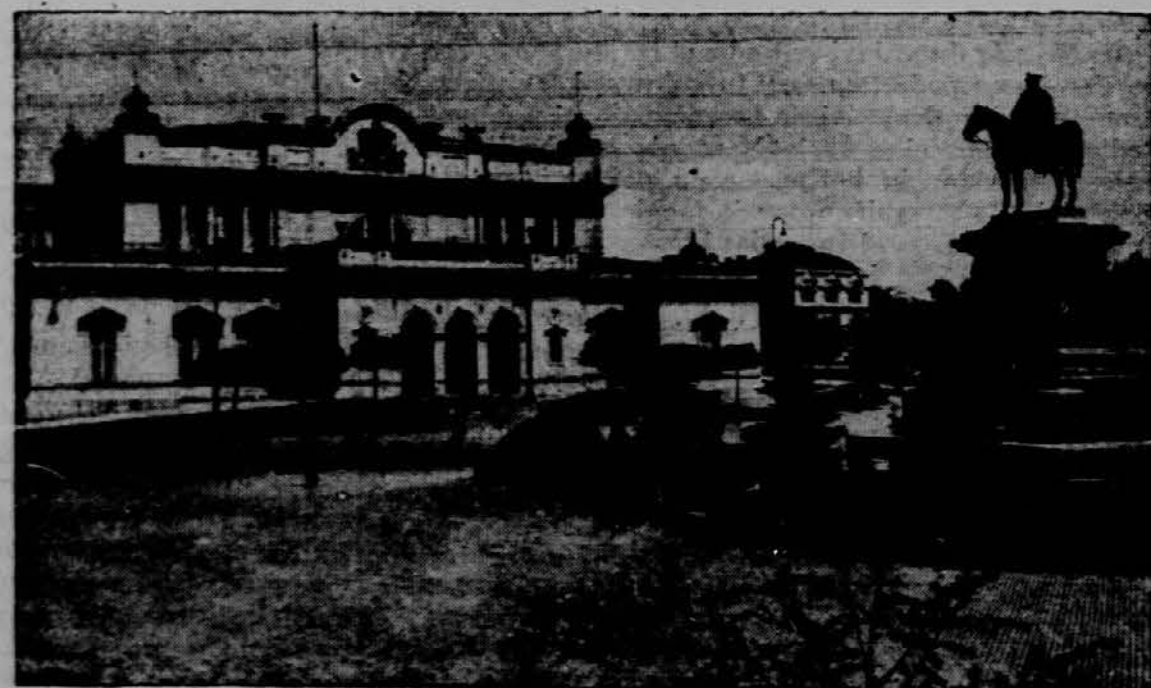
Na vprašanje, če ima poleg omenjene plače in gotovine izplačane mesečno še kake druge

dohodke, je upravitelj dejal, da ima dohodke od svojega vrta, ovac, krave in perutnine. In ako se na njegovi farmi pridela več, kot je bilo uradno zahtevano, tedaj so vsi delavci in upravitelji farme deležni več plačanih delovnih dni. Na ta način se trudijo na vsaki kolektivni farmi, da prekosijo višek produkcije, ki je bil odmerjen za gotovo farmo po poljedelskem oddelku. Tak sistem, tako so povedali kolektivni farmarji Hindusu, je uveden po vseh kolektivnih farmah Rusije.

Farmarji v Voldynskoyem so imeli zelo slabo zemljo in se niso posebno brigali za obdelovanje dokler so bili delavci v industrijalnih središčih v Moskvi in drugod dobrodošli, ker je Rusija širila in izboljševala svojo industrijo. Po letu 1932 pa so prišli prebivalci tega kraja, ki so bili zunaj na delu domov in so povečini tudi doma ostali in pričeli delati na kolektivni farmi. Ker pa je bila zemlja revna, je bil pridelek slab in potrebno je bilo nekaj ukrepati. Voditelji kolektivne farme so vedeli, da je treba zemljo pognojiti in zato so pričeli kolektivnim delavcem ali farmarjem plačevati primerno ceno za vsak voz dostavljenega gnojja, poleg tega pa se je vsakemu določilo gotovo količino žitne slame za stelo živini, da se je moglo napraviti čimveč gnojja. Kdorkoli je pripeljal več kot dvajset voz gnojja, je dobil za vsak voz čez dvajset celodnevno plačo. To je tako spodbudilo ljudi k delu, da so sproti pobrali celo vsako konjsko figo na cesti in kmalu tako pognojili kolektivno farmo, da je pričela roditi prvovrstno.

Kolektivni farmarji si hranijo denar, da bodo mogli po vojni nabaviti boljše pohištvo in drugo za svoje domove, dalje obleke, ter razne komoditete in mnogi bi radi malo potovali ter hranijo denar v ta namen — prav kakor naši farmarji, z izjemo seveda, da so Sovjetski farmarji zelo prežeti s socialno sociologijo Sovjetov. Vse kar store in nameravajo storiti v bodoče, je tesno povezano v njih mislih s socialnimi pravicami in krivicami ter z veliko željo do izboljšanja svojega znanja ter pridobivanja duševnega bogastva, katero bo v korist njim samim in Rusiji.

Kmetiška stran Rusije je danes individualna v pogledu osebne inicijative posameznikov, po drugi strani pa je največja kolektivna opora sovjetske rdeče armade, ker kolektivni farmar v Rusiji ne misli zgolj nase, ko se briga za podvig življenskega standarda kmetov, ampak ima obenem v mislih celotno in ogromno deželo sovjetskih ljudstev in narodov in v tem je v veliki meri zapopadana skrivnost ruskih uspehov v tej vojni.

Narodno gledališče v Sofiji, glavnem mestu Bolgarske.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavens Publishing Company, (A Corporation)
Frank Slavens, President; Ignace Hude, Treasurer; Joseph Lapsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO;
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno, nedelje in praznikov.
"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1243

ZAPRAVLJANJE DENARJA JUGOSLOVANSKEGA NARODA

Newyorški list "PM" je včeraj pod naslovom "King Peter gets no cash in Britain, but Yugoslavs say he gets it here" zanimiv članek, ki pojasnjuje, kako jugoslovanska vlada v zamejstvu zapravlja narodov denar in posebno poslanik Konstantin Fotić v Washingtonu.

Članek je napisal Richard A. Yaffe in pravi tako-le: Včerajšnja izjava vnanjega ministra Anthony Edena v poslanski zbornici, da kraljeva jugoslovanska vlada v zamejstvu ne dobiva nobenega dela zlatega zaklada, ki je bil naložen v Angliji pred vojno, vsebuje migljaj, da vlada kralja Petra dobiva denar drugje in ta drugje so Združene države Ameriške.

To trdijo jugoslovanski krogi, ki so nasprotni vladi. — "PM" so obvestili, da je jugoslovanska vlada po svojem tukajšnjem poslaniku dvignila v zadnjih dveh letih \$20,000,000 ali več; da financira vlado v Kairu. Tudi pravijo, da je poslanik Fotić dvignil denar iz bank v Braziliji.

Da bi preprečil to dviganje, je maršal Tito prejšnji teden naprosil Združene narode, da zamrznejo vsa vloge na ime Kraljeve Jugoslovanske narodne banke.

Jugoslovani v New Yorku pravijo, da denar, ki je naložen v Združenih državah, Braziliji, Angliji in Turčiji, ni last kralja ali vlade v Kairu. Pravijo, da je ta denar last naroda — vlagatelj, ki so naložili svoj denar v Kraljevi Jugoslovanski Narodni Banki, da ga hrani.

Ti viri pravijo, da sta Anglija in Turčija odklonili izplačati kakoršenkoli del tega denarja. Vzroki Turčije so znani: pojasnjeni so bili zastopnikom vlade. Ko so ministri kralja Petra skušali dvigniti \$2,000,000 v Turčiji, jim je bilo povedano, da morajo čak podpisati trije ravnatelji banke, ki je avtonomna ustanova. Pa nobenega ravnatelja ni bilo.

Nato je kralj Peter imenoval enega ravnatelja, toda njegova oblast ni bila priznana, ker imenovanje ni bilo izvršeno po določbah jugoslovanske ustave.

Isti položaj je prevladoval — in najbrže še prevladuje — v Angliji, kot pravijo Jugoslovani.

Kar se tiče Združenih držav, je svoje stališče izrazil državni department 26. marca, 1941, ko je zamrznil denar za sedenih dežel, da so, kot je rekel tedanji državni podtajnik Sumner Welles, zavarovane pravice naroda.

"Namen naše vlade je," je tedaj rekel Welles, "da obdrži denar, naložen v v Združenih državah, za narode držav, ki so padle pod nacistično okrožje."

Ko je poslanik Fotić prosil zveznega zakladničarja Morgenthaua za dovoljenje, da sme dvigniti denar, mu je bila prošnja odklonjena, dokler jugoslovanski finančni minister Šutej ne predloži listin, na podlagi katerih bi bilo dovoljeno dvigniti vlogo. Šutej ni nikdar odgovoril, toda Fotić je predložil nekatere listine in mu je bilo dovoljeno dvigniti denar, kakor se mu je poljubilo.

Prošnja maršala Tita na Združene narode, da je zamrznil denar na ime Jugoslovanske Narodne Banke, je nekaj predhodnik prošnje, da sme ta denar dvigniti, da je vrnjen narodu in mu bo pomagano v njegovi borbi proti vpadniku.

Nek bivši visok jugoslovanski uradnik je rekel:

"Ta denar ni last vlade ali krone, temveč je last naroda.

"Ako hočete pomagati Titu in po njem narodu — v rešnici narodu — tedaj morate prepustiti denar njemu.

"Narod prosi orožja in municije. Bori se brez orožja, brez kruha, brez obleke, brez domov.

"Vojnega materiala ne more kupiti s svojim lastnim denarjem."

(Pride še.)

Na milijone naših fantov na vseh koncih sveta, na en ali drug način dobijo pomoč potom Rdečega Križa — in ta mesec rabi ta organizacija pomoč od domače fronte. Vsak naj bo zastopan v tem velikem delu.

ČITATELJEM JE znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebitine. Da si rojaki zagotovijo redno dopisovanje, lahko grede upravitelstvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVLILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

SOVJETI IN JUGOSLAVIJA

Odrasi ostavke poslanika Stajnoje Simića.

"Christian Science Monitor" je prinesel v svoji izdaji 13. marca na prvi strani članek pod naslovom: "Sovjeti bodo morda pretrgali diplomatske zveze z vlado v Kairu." Članek je prišel izpod peresa moskovskega dopisnika Monitorja, kateri je intervjuval poslanika Stanoje Simića in vojnega atašeja Miorada Loziča po njuni senzacionalni izjavi, s katero sta podala ostavko, kot predstavnika vlade v zamejstvu ter se stavila na razpolago Titu.

V svojem razgovoru je Simić podčrtal, da je z vzpostavljeno Titovo vlado v Jugoslaviji kraljevska vlada izgubila vsak razlog za nadaljni obstanek. Bivši ambasador je karakteriziral to vlado, kot skupino reakcionarnih politikov in vladnih činiteljev iz dobe prince Pavla, glavnega krivca katastrofe, ki je zadela Jugoslavijo. Celo danes, je dejal Simić, nimajo ti ljudje nikakih vezi z Narodnim osvobodilnim pokretom. Še več, oni so sovražno razpoloženi proti temu sijajnemu gibanju in se nadejajo samo, da jih bodo zavrnili spravili nazaj na njih stara mesta, ki so jih zavzemali pred to vojno.

Simić je dal razumeti, da je odbil predlog, da sestavi novo kraljevsko vlado in sploh, da kakorkoli sodeluje v taki kombinaciji. Dosedanja podpora zavaznikov kraljevske vlade in Mihajlovič je mnogo škodila ugledu Amerike in Anglije v obeh jugoslovanskih ljudstvih, vendar je nedavni Churchillov govor do gotove meje to situacijo popravil, vsaj kolikor se tiče Anglije. Jugoslovansko ljudstvo danes pričakuje od Amerike slično kategorično izjavo.

Zatem je Simić izrazil svojo bojazn v pogledu jugoslovanskega zlata, katero se nahaja v Ameriki na razpolago tamonje reakcionarne kraljevske ambasade. Glede svoje ostavke je Simić poudaril, da je storil ta korak iz lastne volje in nikakor ne pod kakim pritiskom sovjetske politike. Pridal pa je, da bo sovjetska vlada v bližnji bodočnosti spremenila svoje uradno stališče proti kraljevi vladi in prekinila diplomatske stike s isto ter priznala Titovo vlado, kot edino zakonito predstavnicu jugoslovanskega ljudstva.

Izjave Stanoje Simića in Miorada Loziča.

Na zahtevo jugoslovanskega poslanika v Sovjetski Rusiji, Stanoje Simića, in vojaškega atašeja Jugoslavije v Moskvi, Miorada Loziča, je sovjetski tisk objavil njuni pismi maršala Titu v Jugoslavijo, Josipu Brožu (Titu).

Simićevo pismo, datirano 10. marca 1944, se glasi: "Jaz Vas naslavljam kot predstavnika Osvobodilnega odbora Jugoslavije in kot vodjo narodne osvobodilne borbe proti fašizmu v Jugoslaviji in izven nje, ter se Vam stavim na razpolago.

"Prosim Vas, da obvestite o tem Anti-fašistični narodni svet za osvobodjenje Jugoslavije. S tem istočasno podčrtam, da smatram Vas in Narodni svet za edine predstavnike jugoslovanskega naroda in kot edino organizirano, resnično ljudsko oblast v deželi sami in izven nje.

"Sedanja reakcionarna ubežna v Puričeva vlada Jugoslavije v Kairu, ne samo da ne predstavlja jugoslovanskega naroda nego niti ne vodi nobene borbe proti sovražniku; ona se noče boriti proti Nemcem in kvizlingom, kakor je Pavelić, Nedić in drugi, ampak potom svojega vojnega ministra, Draže Mihajloviča, odprto sodeluje s kvizlingi ter vodi odprto borbo proti ljudstvu in Narodni osvobodilni vojski.

"Izdajstvo vojnega ministra ubežne 'vlade' v Kairu, zavrnjeno po tej takozvani vladi vseh mojih predlogov, da se organizira jugoslovanska vojaška edinica za borbo na sovjetsko-nemški fronti proti našemu skupnemu sovražniku, reprimisali, katere je vodila proti vojakom in častnikom jugoslovanskih edinic na Bliznjem Vzhodu, ker so izrazili željo, da se hočejo boriti v vrstah Osvobodilne fronte na terenu — vse to priča in dokazuje, da Puričeva 'vlada' ne zastopa ljudstva, temveč ga izdaja v najtežjem času njegove borbe.

"Vsled tega jaz smatram, da je prišel čas za vsakega Jugoslavana — Srba, Hrvat in Slovenca — kateri noče, da bo označen za izdajalca, kateri noče biti smatran, kot človek, kateri je zadržal nož v ledje svojemu narodu, da se odloči in pove kje stoji.

Kot predstavnik Jugoslavije v USSR sem vedno sledil v svojem vršenju dolžnosti interesom narodnega osvobodjenja in partizanske borbe v Jugoslaviji. Skušal sem nagovoriti ubežno 'vlado,' da proži pomoč jugoslovanskemu narodu v njegovi borbi, ali zamen.

"Prosim Vas, da mi verujete, da v vseh svojih aktivnostih jaz nisem bil nikdar ideološko povezan s proti-narodno 'vlado' v zamejstvu in jugoslovansko reakcijo, a zdaj smatram potrebnim, da prekinem z njimi v vsakem pogledu. Prosim Vas in Viječe (Narodni svet ali skupščina, op. prev.) da mi verujete ko izjavljam, da se Vam stavim na razpolago, kot vojak in po Vaših zgledih hočem tudi jaz služiti narodu po svojih najboljših sposobnostih; in s svojim delom se hočem udeleževati v narodnoosvobodilni borbi za poraz fašizma in za ustanovljenje nove, svobodne federativne ljudske demokratične Jugoslavije.

"Smrt fašizmu! Svoboda narodu!"

Stanoje Simić.

Polkovnik Miorad Lozić je v svojem pismu navedel sledeče: "Kot človek iz naroda in kot častnik jugoslovanske narodne vojske, sem 27. marca 1941, bil udeležen v našem narodnem gibanju proti izdajstvu prince Pavla in njegove vlade, t. j. kraljeve vlade.

"Kralj in njegova vlada je pobegnila iz dežele po kapitulaciji, ali narod je prešel v borbo. To borbo so pričeli partizani in oni ki so vodili brez prestanka do današnjega dne, brez pomoči od tude enega samega člana ubežne jugoslovanske vlade.

"Baš nasprotno, celotna ubežna 'vlada' je pomagala samo Mihajloviču, kateri je spočetka bil v ospredju kot 'vodja narodnega pokreta,' ali kateri stvarno ni vodil borbe proti okupatorju.

"Kar je več, Mihajlovič je sklenil sporazum z okupatorji v svrhu vodenja skupne borbe proti resničnim predstavnikom naroda, proti Osvobodilni vojski Jugoslavije in partizanskim odredom.

"Jugoslovanska ubežna vlada ne samo, da ni nič pomagala Narodni osvobodilni borbi na terenu, pač pa je storila vse kar je mogla, da je preprečila našim borcev, kateri so pobegnili iz domovine, da bi se mogli boriti proti sovražniku iste v svojih mejah.

"Ubežna vlada je dozdaj preprečila večini naših letalcev, kateri so ušli iz Jugoslavije po kapitulaciji, da bi mogli sodelovati v borbi. Samo zelo majhno število naših zrakovplovcev je zdaj v borbi z eno od angleških in ameriških letalskih edinic.

"Oni niso hoteli, da se sestavi jugoslovanski letalski skadron, kateri bi pomagal bor-

SONART REKORDI

Nove slovenske ploščel

Jerry W. Koprivšek in njegov orkester

M596-Wedding Polka
(Na bom se molita: Ti pa
jest, pa šidana marelja)
Wedding Walts
Slovenski Walts
Pojo Rupnik sestro

M596-Jeep Polka
(Mat' potico pečejo)
Marine — polka
575-Terezinka — polka
Na planinah—valček

Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica
Orkester

M575—Na Marjanec, polka
Kje so moje ročice
Marica pegla—polka

Jerry Koprivšek in orkester
M575—Terezinka polka
Na planinah—valček

Za tozadevni cenik in cene plošč se
obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.
483 W. 42nd ST., NEW YORK

cem na terenu udarjati na fašizem.

"Sedanja ubežna 'vlada' Puriča je posebno poznana pri čem svoje želje, da ne preide v borbo proti fašizmu. Ta takozvana vlada dela vse kar more da blati borbo partizanov in Narodni osvobodilni pokret. Oni prožijo pomoč vsem aktivnostim, naperjenim proti maršalu Titu.

"Puričeva vlada je zabranila formacijo novih jugoslovanskih edinic radi dejstva, da se število Jugoslovancev v inozemstvu, ki se žele boriti na strani ljudstva, čezdalje bolj množi, oni pa mečejo v koncentracijska taborišča vse one vojaške jugoslovanske čet v inozemstvu, ki izrazijo željo, da se udeležijo borbe za osvobodjenje njihove domovine v vrstah Osvobodilne vojske.

"Ko sem prišel v Sovjetsko Unijo, sem insistiral, da se tam kaj organizira jugoslovansko enoto. Vsi moji poiskusi, da dobim dovoljenje za to od ubežne 'vlade' Puriča, so bili odhiti brez kakšnega pojasnila.

"Nobena razlaganja niso pomagala, ker Puričeva profašistična vlada noče pripomoči k pomnoženju števila protifašističnih borcev, ona noče, da se Jugoslovani bore rami ob rami z nepremagljivo bratsko rusko vojsko.

"V njihovem poiskovanju, da uduše narodno osvobodilno borbo na terenu, pomaga Puričeva 'vlada' samo onim, ki se borijo proti Narodni osvobodilni vojski in partizanskim odredom.

"V inozemstvu Puričeva vlada pomaga samo onim, ki so prišli iz domovine s gestapovskimi potnimi listi in odobrenjem Nedića. Jaz sem trdno nverjen, da je celotna aktivnost Puriča in njegove 'vlade' naperjena proti interesom naroda in v prilog njegovih sovražnikov. Jaz sem odprto rekel Puriču in njegovim ministrom, da so izdajalci.

"Kot eden, ki je zaeno z narodom dne 27. marca 1941 sodeloval v prevratu, sem prišel do prepričanja, da ne morem več služiti profašistični Puričevi 'vladi', katere je sestavljena iz bivših slug odvrtnega režima prince Pavla.

"Jaz Vas naslavljam, kot edinega resničnega ljudskega vodjo naroda, ter izjavljam, da se ne smatram več za vojaškega atašeja Puričeve 'vlade' v Sovjetski Uniji, ter izražam željo, da se priključim vrstam rodoljubov, ki se bore pod Vašim poveljstvom.

Miodrag Lozić.

(Združeni odbor južno-slov. Amerikancev.)

Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki, — slovenska sekcija 1840 W. 22nd Place, Chicago, potrebuje podporo vsakega rojaka, da lahko izvrši svoje tako nujno potrebno delo v pomoč našim v domovini.

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

ZA SPREMEMBO...

Stavim, da je vsak, čitatelj tega lista izrezati kako posebni pa čitateljica, radoveden kako je kaj v tisti redakciji, kjer se list skupaj spravlja in se krešejo mentalne iskre, ki potem čitatelje bode vzpodbujajo ali pa spodbujajo v kakih krepkih besedi, gesti, itd.

Ni dolgo tega, ko sem dejala uredniku, da bom enkrat za špas opisala v svoji koloni to zadevo urejevanja, vključno s seveda uredniške škarje, uredniškovo petcentno cigaro, upravnikove brige in morda še kako drugo zanimivost zraven.

Torej se najprej polotim škarj. Včasih leže kar na mizi, da jih vsakdo, ki slučajno pride v urad, lahko vidi v polni luči dneva in si seveda misli svoje o njih in redakciji, ki jih uporablja. Seveda pa imajo tudi škarje svoje muhe in pogosto, ko bi jih bilo treba nujno rabiti, jih nikjer ni in potem pa se začne iskanje, ki se ne neha, dokler niso škarje spet na svojem mestu vrh koška na redakcijski mizi, v katerem počivajo slovenski ter tudi nekateri drugi jugoslovanski listi, ki čakajo na pregled. — V angleščini pisane liste prinašamo sproti v urad in jih sproti mečemo v koš, izjema je le kaka revija ali slična publikacija.

Toda z vsem tem vam nisem o škarjah ozir. njihovi vlozi še nič povedala. Naše škarje so izvanredno velike in spominjajo človeka na kako krojaško mislila, da jih je kdaj potabil v uredništvu kak krojač, toda temu menda ni bilo tako. Glede njih velikosti pa je g. urednik oni dan dejal, da je prava sreča, ker so tako nerodne, sicer bi gotovo že davno dobile — no, ne, No, ja, tako kot je, so pa vedno zvesto v svoji službi. Rabi jih urednik, upravniki in tudi avtorica te kolone, kadar si hoče pred zavrženjem kakšnega velikomestnega dnevnika ali dru-

So časi, ko naše uredništvo pozabi, kam je dajalo cigaro in takrat se prične iskanje, kakor za škarje, le z večjo vnemo in živim zanimanjem. Izjema bo tudi ta, da pogrešajo škarje iščemo vsi, pogrešano cigaro pa po navadi samo g. urednik, dočim ostali na tihem in malce zlobno upamo, da bi jo le ne našel. Saj poznate človeško muhavost, ki se rada muza, kadar muči sočloveka kaka smola, kot je zgubljena oziroma pogrešana cigara.

Sicer pa je v teh dneh pritlikla, kot je uredniška cigara, zelo važna stvar, ker urednik mora slediti vsem dogodkom na svetovnih frontah in drugod in brez priljubljene cigare bi šlo trdo.

Toda to so menda navade, ki jih posebno moški svet razume, ker si kar ne more predstavljati pravega možakarja brez zanosite cigare, kot je n. pr. Churchillova ali pa vsaj pipe, kot je Stalinova.

Morda ima cigara tudi svoje vplive na vžiganje potrebnih isker za pisanje uredniških uvidnikov ter vesti o bojih na frontah. Kjer se kadil, pravijo, tam mora že biti nekaj ognja. In naš urednik ima v svojem področju vesti rusko in italijansko fronto ter še pacifiško po vrhu. Poleg tega pridejo vmes še bombni napadi na Berlin in druga nacistična gnezda in pa seveda od časa do časa tudi kakšna politična eksplozija, ki jo je treba postaviti v "headline". V takih okoliščinah je uredniška cigara kajpada po svoje enako velike važnosti, kot Churchillova, kadar se gre za politične premetenosti in diplomatske zaključke.

Da pa ne boste mislili, da ima naš g. urednik ravno vse svetovne generale na svoji skrbi, naj se pristulim zraven v toliko, da povem, da sem jaz odgovorna za jugoslovansko fronto, to se pravi za vesti, ki od tam prihajajo. Tito in njegova Osvobodilna vojska pripadata pri našem listu sourednici, ki ne kadi cigar, pipe, ne cigaret, pa vseeno včasih primerno pokadi, kot s starimi škarpi, za vso reakcionarno zalego, ki danes ovira in maže ljudsko borbo našega ljudstva doma.

(Pride še.)

Po 25c komad
Moje dekle je še mlada
Barbara polka

Naročite pri:

Knjigarni

Slovenic Publishing Co.

216 W. 18th Street

New York 11, N. Y.

Kratka Dnevna Zgodba

FERDO PLEMIČ: SPOMINI IZ POVESTI IZ KOROŠKE

"V tej Zilski dolini sem zrasel..."

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovancev za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

petje. Lepo petje, to kaj ve...

"V sobotah večerih je fajronta čas..."

OGROMNA ENERGIJA V GMOTI

Od trenutka, ko se je posre...

ZANIMIVE ŠTEVILKE

V Patagoniji, na vzhodnem robu...

Ladje za Holandsko

Največji ameriški graditelj...

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO... SADRŽAJSTVO... POLJEDELSTVO

The Garden ENCYCLOPEDIA

Cena knjige: \$3.50

750 Slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Andrej Ternove

Živi izviri

POUČNI SPISI

Pohorske poti

Angleško Slovenško Berilo

Brezposelnost

Mlekarstvo

Obrtno knjigovodstvo

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

147

Vojakom je velel, da so popravljali opremo, snajžili konje, brusili meče, koničili kopja. V Rustikovi kovačnici so našli zalogo podkev. Kovači so podkovali konje, ki niso bili vajeni trdih potov z boso nogo.

Dekletom je izročil oskrbo ranjenec in pripravljane jedi za vojsko. Sužnji so trli ječmen in pšenico v žrnvah, dekleta so pekla prepečenec in ga skladale v koše za brašno na dolgo pot. V nekaj dneh se je vse gibalo, kakor bi ne bili na pohodu, ampak doma v gradišču, v slovenskih selih.

Iztok je poiskal pretorij in pripravil v palači stan za Ireno. S fora je velel potrebiti sledove razdejanja in krvi, vse mrljice je dal zasuti v globoke rove za mestom.

Ko je bilo vse urejeno, vse pripravljeno, da pride ona, je Izток začel pogosto zahajati na stolp ob morju. Ko je od ondo gledal na pridno mravljišče, ki je vrvelo ob delu krog mesta, se je zadovoljno nasmehoval.

“Kakor despot,” je pomislil in se zaeno boječe ozrl. Zbal se je že samo to misli, da bi ne ušla iz njegovega uma in se kakor skrivnostna iskra razbegnila med narod.

“Samo zaradi nje,” se je opravičeval polglasno. “Zaradi tebe, Irena, da se ne splaši tvoje srce ob grozotah vojske, da se ne dvigne sram v tvoji duši in se ti, dvorjanica, ne razplakaš, ko prideš med barbare.” Pozdravili te bodo vojsčaki, kakršnih nima Bizanc, pozdravili te bodo, kakor pozdravljajo Teodoro palatinci, kadar pride na Kamp. In Epafrodit! “Meherete!” poročel. “Nisem trošil zastoj zate zlatih bizantinec.” Kako ti bo zagorelo oko, ko zagledaš mojo vojsko in moj narod. In ta vojska in ta narod je vršil maščevanje, kruto maščevanje, in ga bo še vršil nad Bizancem, nad brivčnim in nehvaležnim, ki ti je zapisal smrt. Maščevanje, Epafrodit, tudi zate, tudi za tvoje trpljenje.”

Potekel je teden. Re-la se je polasčal nemir, na Iztokovo lice so legale sence. “Bogovi,” je molil Izток, “bogevi, prizanesite! Kriste, čuvaj je!” Morje se je zdramilo in plulo v nemirnih valovih. Rado je klal neprestano jagnjeta in sežigal grmade obetov Dezani in sojenecam. K morju je begal in zrl po gladini, ulival olja na valove, da se umirje, stresal ribam razsekane obare v vodo da bi potolažila vihar, ki je pretli. “Ne pridejo po morju, Iztoče; po kopnem pridejo!”

Ujel je konja na paši in brez sedla dirjal po cesti proti Solunu. Pa se je vrnil iz iskal Iztoka in silil vanj: “Pejdi! V Solun morava. Po Ljubinico, po Ireno. Oj Radovan! Napiš se je. Zagovoril, izdal morda! Godec, umorim te na Peruna, ne prizanesem ti!”

Mladenke so postajale po dve in dve, se ozirale na junaka ki sta žalostna slonela ob stolpu, hodila po ozidju, posedala ob morju ob sončnem vzhodu in zapadu. Postajale so in šepetale: “Ponju! Junak, otni nevesto! Čemu vama vojska? Čemu moč? Nad Solun!”

“Nad Solun!” so mrmrali vojaki, ker jih je pekla žalost Iztokova, katerega so ljubili s tako strastjo, da bi jih po deset planilo na stotine sovragov za svojega vojvodo.

Osni dan so pritrkali mladei mnogo plena, ki ga je navlila in zajela vojska. Poslanec je sporočil Izтку besede Viljenea in Jarožira. Nikjer upora, nikjer Bizantinec. Celo trdnjave so se podale brez boja in posadke so zbežale. “Prizanesite, bogovi!”

Iztok se je vznemiril ob tako ugodnih poročilih. Takrat je zakričal Rado s stolpa: “Jadra, jadra, jadra!”

Iztok je hitel na ozidje. Po plivkajočih valovih je toneče s nce razlivalo zlato in daleč na obzorju se je resnično dvigalo jadro kakor pozlačena bela perot.

“Jadra!” je ponovil Izток.

“Prihajajo,” je vzkliknil Rado in stisnil Izтку roko.

Dvoje junaskih sre se je v tem hipu vznemirilo v krepkih prsih kakor srce deklice, ki za sliši stopinje prihajajočega ljubimca. Usta so onemela, svet je ginil, ginila vojska, ginil lojni metez, umolknil so klasi slavlja, vse se je uničilo pred njima, vse utonilo v morje koporenja. Samo ena misel samo ena želja, ena sama ljubezen je imela prostora v njunih sreih. Duši sta se oklenili bele peroti na valovih. Če se je zazibalo jadro, če je krenilo na desno, če se nagnilo na levo, sta vztrepetala junaka. Telo je podrtavalo, roka se je sama iztezala v daljo, koprneča in vabeča. Pridita, golobici, pri-litita, ptički!

Bela perot na morja je polagona rasla. Ob bregu je morje šumelo, vznemirjeno od ugodnega juga, kakor bi slutilo kako srečo nosi na valovih. Sunki vetra so naraščali, zašumelo je po gozdu, jadro se je bočilo, ladja je letela k bregu.

Tedaj se je Izток zdrnil. Odbežal je s stolpa, za njim Rado.

“Vojaki, na for! Prihajajo, prihajajo!”

Od ust do ust je letel kle, v takoru je završalo. Konji so zarogotali, deklice popustile jednjatino na ognju in bežale k morju, tolpa je vzklikala in se gnetla na obrežje.

Zlato žareča obla sonca se je dotaknila morja, valovi so vztrepetali v zlatu in razginili nevedoma Ireni in Ljubinici bagene tenčice na mokro obrežno pot. Oklepi in šlemi so zažareli, jezdeci so obstopili cesto s fora do pristanišča.

“Zapalite ogenj na stolpu!”

To znamenje je bil sporočil Izток Radovanu, da brez skrbi priplovejo v luko.

Sonce se je še enkrat kakor zašundeno dvignilo nad morje nato je sunkoma utonilo. V mraku je zagorel s stolpa rdeč ogenj in obliž z žarom mesto in morje.

Z ladje se je posvetila plamenica, zagugala se v loku in padla v morje. Za njo druga in tretja!

“Prihajajo, on je, Epafrodit, Irena, o bogovi!”

Iztoka je tako prevzelo, da se mu je tresla desnica, ki je stiskala ročnik meča.

“Plamepice! Sažgite grmado na obali!”

(Nadaljevanje prihodnjš)

DARDANELE

Ob zalivu Sari Siglar je šilj 1. Brez dovoljenja sultanove-rina ceste sicer 4 km, a takoj sledi najožji del Dardanel med stalinima gradovima Kilid Bahr (ključ morja) na evropski in pa Sultanije ali Bogas Hisar, na azijski strani. Širina je samo še 1350 metrov. Ta dva gradova imenujejo tudi Rumeli (evropski) in pa Anadolu (azijski) grad; sezidal ju je že Mohamed II. leta 1462. Stara sta torej, a modernizirana in ojačena z novimi utrditvami. Zada-j za Sultanijo je glavni kraj Čanak Kalesi, grad loncet; in po tem mestu se ožina imenuje ožina Čanak. Šteje približno 13 tisoč prebivalcev. Nekatero baterije na azijski strani: Elamidije 800 m južno od Čanaka, zraven Sultanije je pa Parke Tabiasi in Čemeni Tabiasi. Tudi evropski breg je dobro utrjen, poleg Kilid Bahr je moderni fort istega ime na, potem mali fort Jeni Madžije in veliki fort Namazije itd. Utrjene so tudi vršine za fort. Leta 1912 so imeli vsi fort topove s kalibrom 21 do 35 cm.

Dardanele se za Kilid Bahr razširijo najprolje na 4 km po sedmih kilometrih pa zopet zožijo na 2 km. V tem delu vidimo fort za fortom, baterijo za baterijo, skupno 13 utrdb. Nekatero utrdbo na evropski strani: fort Degermen Buruh, fort Čam Burun, baterija Maidos, 120 metrov visoko ležeča baterija Kiamleh, baterija ob zalivu Kelia, utrdba Bohali. Na azijski strani fort Medžidija, fort Koes Burun, na mestu sta rega Abida pa fort Nagara, sam na sebi sicer star, a utrjen z novimi baterijami itd.

Tu zadaj je tudi Kserksov grič. Ožina tukaj se imenuje tudi tako: ožina Nagara. Na najnižjih točkah seveda kabli-mine, itd. Pravijo, da ima ta pas Dardanel pravi kraj utrdb nad tisoč topov težkega kalibra.

Od ožine med Nagare in Bohali se vije cesta še kakih 30 km do Galipolisa, širina 5 do 8 km. Galipolis je nekako opirališče dardanelskih utrdb; prebivalcev ima 30 tisoč. Na azijski strani brezpomembni Iaptsaki — 74 km severno od Galipolisa se dardanelske utrdbe končajo. Imenujejo se tukaj po mestu Bulair, znanem iz balkanske vojne. Zgradili so jih povodom krimske vojne leta 1854.

Par besed iz nove zgodovine. Ko je Rusija dobila Azov, leta 1739, je začela gledati na zahod iz zaprtega Črnega morja. Že leta 1770 prodre rusko brodovje pod poveljem Angleža Elphinstona do Keleza, a se umakne nazaj, ker prvi ruski admiral Orlov nima poguma za nadaljno prodiranje. Mir v Kuečuk Kajnardži leta 1774 dovoli Rusom prosto pot skozi Dardanele, seveda samo za trgovske ladje. Za časa Napoleona si pribori angleški admiral Duckworth z dvanajstimi večji mi in mnogimi manjšimi ladjami brez posebnih težav prehod skozi ožino 19. februarja 1807. Naenkrat je pred Carigradom Turki za največjo in krasotjo Dardanele utrjujejo in ko mora Duckworth 2. marca nazaj, ima brodovje večje izgube kot prej. Mir leta 1809 prepreči prehod vsem neutrčkim ladjam.

Dne 13. julija 1841, sklenejo evropske velesile Rusija, Anglija, Francija, Avstrija in Prusija, — s Turčijo ono znano dardanelsko pogodbo, glasom katere so se Dardanele in pa Bospor zapre vojnim ladjam vseh držav. Začetkom krimske vojne je bilo anglo francosko brodovje vkrcano južno od Kum Kaleh, v zalivu Beşik; z dovoljenjem Turčije je preplu o ožini in prišlo pred Sebastopol. Pogodba od 30. marca 1856 je potrdila pogodbo iz leta 1841, ker določa:

1. Brez dovoljenja sultanovega ne sme nobena tuja vojna ladja skozi Dardanele in Bospor.

2. Manjšim vojnim ladjam, ki jih uporabljajo poslani, dovoli sultan prehod, kakor je bilo to že prej. Leta 1878 so šle angleške ladje skozi, da branijo Carigrad pred Rusi. Berlinski kongres je dne 13. julija potrdil dotedanje pogodbe. 16.

O OVSVU IN OVSENJAKU

Že pri besedi sami, se nam pojavi neugodje, tako slabo je zapisana ta skromna rastlina pri nas. Ko ga sedajle seje naš kmet na pomladno dišečo brazdo in korači po škrančkovem maršu do gležnjev po lepo prezeblji prsti, misli na konjčiča, kako bo zobal pri težkem delu oves in bo zavijala goved s širokimi gobci dišeče šope ovsenice. Bežno se mu prikraja v misli, da bo morda tudi sam delal, kakor se pač svet, študijati svet nerodno vrtil, s konjičkom ovseno malico, kakor je že med prvo svetovno vojno. Zbavo zaupanje vase pa ne pusti, da bi se ta misel zajedla vanj, ko pa sonce tako toplo sije in je dan veder, ko dobro prespani dojenček.

Oves je najskromnejša poljska rastlina, saj mu je odmerjen v kolobarju (plodoredu) raznih kmetijskih rastlin, zadnje mesto. Prav kakor pometa je med drugimi posevki, ko pomete še zadnja hraniva iz zemlje in jo pripravi za druge žitnejše naslednice, ker veže s svojimi izločki razne strupe v tleh.

Kar se hranitvene vrednosti ovsa tiče, ga moramo pač prišteti med najbolj žlahtne žitarice. Prav izredne količine ima ovseno zrno žvepla in železa. Na 1 kg suhe slame pride la dobra dva grama žvepla, medtem ko imajo druge žitarice le po pol grama te snovi. Ovseno zrno ima prav obilne zaloge fosforja, vezanega v organski obliki kot fosfatide. Prav tako vsebuje to zrno tudi titanove in arzenove spojine od katerih je zadnjega v enem kilogramu ovsene moke že kar lepa množina 1 miligrama. Tudi mangan so našli v njem. Iz teh dognanj si kaj lahko razjasnimo prav ugodno zdravilne učinke ovsenih preparatov na slabokrvne in sploh slabotne otroke.

Oves ima največ maščob med žitnicami, če izzamemo turščico. V enem kilogramu sušine je pri ovsu 50 gramov masti dočim toliko spoštovana pšenica ne doseže niti polovice tega števila. Pri tem pa ne trpi zanemarjenja odstotek beljakovin, ki je celo za 2 odstotka večji kakor pri enotni pšenični moki. Glavna vrsta ovsenih beljakovin je avenin, ki kaj ugodno vpliva na živčevje.

Ovsa ne smemo nikoli preveč fino zmleti. Drugod po svetu, zlasti v Ameriki, v Skandinaviji in v Rusiji, mnogo uživajo ovseno krpicke. Za 100 kg teh je treba oluščiti in raztrgati 300 kg ovsa. Pri nas je uživanje ovsenih krpic še le v povojih in je tudi njihova cena pretekano visoka.

Prav odlična lastnost ovsenih mlinskih pridelkov je, da dajo s toplo vodo sluzasto tvarino, ki zelo ustreza otroškim prebavilom. Odrasli uživajo ovseno moko pri želodčnih in črevesnih boleznih. Iz ovsenega škroba se tvorijo ponajveč maltoza ali pa sladovi, sladkor in ožljikove kisline, ki se brzo cepijo in ne zvišujejo sladkorja v krvi. Ovseni kruh je zato prav pripraven za tiste, ki trpijo za sladkorno boleznijo, saj zdravilni predpisujejo takšnim bolnikom naravnost ovseno dneve. Oves vsebuje mnogo saponinov, močno se penečih snovi, ki dražijo žleze slinavke želodca in črev ter pomagajo vskavati razne apnene soli.

ROJAKE PROSIMO, KO POŠLJEJO ZA NAROČNINO, AKO JE VAM LE PRIROČNO DA SE POSLUŽUJEJO — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

NAŠI ZASTOPNIKI

California: San Francisco, Jacob Laushin* Colorado: Pueblo, Peter Culig Walsenburg, M. J. Hajuk* Indiana: Indianapolis: Fr. Marklich Illinois: Chicago, Joseph Bevič* Chicago, J. Fabian* (Chicago, Cleve-ro in Illinois) Joliet, Jennie Bamblich La Salle, J. Spellich Mascoutah, Martin Dolene North Chicago in Waukegan, Math Waršek Michigan: Detroit, L. Plankar* Minnesota: Chisholm, J. Lukanich Ely, Jos. J. Peshel John Teran, Ely, Minn. Eveleth, Louis Gouze Gilbert, Louis Vessel Montana: Roundup, M. M. Panlan Nebraska: Omaha, P. Broderick New York: Gowanda, Karl Strubsha* Little Falls, Frank Masle* Worcester, Peter Rode* Ohio: Barberton, Frank Troha* Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger*, Jacob Resnik Girard, Anton Nagode Lorain, Louis Balant, John Kumše Youngstown, Anton Kikel Oregon: Oregon City, J. Koblar Pennsylvania: Bessemer, John Jevnikar Conemaugh, J. Brezovec Coverdale in okolica, Jos. Paternel Export, Louis Supancić* Farrell, Jerry Okora Forest City, Math Kamln*, Frank Blodnikar Greensburg, Frank Novak Homer City, Joseph Kerla Imperial, Venice Palcich Johnstown, John Polants* Kraja, Ant. Taušelj Luzerne, Frank Balloch Midway, John Zant* Pittsburgh in okolica, Philip Progar Steelton, A. Hren Turtle Creek, Fr. Schiffrer* West Newton, Joseph Jovan Wisconsin: Milwaukee, West Allis, Frank Skok* Sheboygan, Anton Kolar Wyoming: Rock Springs, Louis Tauchar* Diamondville, Joe Rolich (*Zastopniki, ki imajo poleg imena *, so upravičeni obiskati tudi druge naselbine v njih okraju, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.) Vsek zastopnik izda potrdilo za svoje, kakor je prejeto. Zastopnika toplo priporočamo.—Uprava “Glas Naroda”

Naznanilo in Zahvala

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljni oče, mož, brat in stric —

Anton Svet

po dolgi in kruti bolezni vodenici izdihnil svojo blago dušo ter nas za vedno zapustil v dolini solz Dne 16. M a r c a , 1944.

Pogreb blagopokojnega se je vršil v ponedeljek, 20. marca, 1944 iz pogrebnega zavoda Mr. Antona Kirna, 514 East 6th St., New York, N. Y., s sveto mašo zadušnico v slovenski cerkvi sv. Cirila na Osmi cesti ob 10. uri dopoldne, na pokopnišče sv. Trojice v Brooklynu, N. Y.

Vence so postali: Uslužbenici “Glas Naroda”, družine: Joe Svet, Akron, Ohio, Mary Videgar, Barberton, Ohio, Mr. August Kollander, Cleveland, Ohio, Uslužbeni The Die & Tap National Acme Co., Cleveland, Uslužbeni Dairyman's League, Richfield Springs, N. Y., Mr. in Mrs. Frank in Sylvia Jansa, Cleveland, Ohio, Mr. in Mrs. John in Frances Maček, Kew Gardens, L. I., N. Y., Mr. in Mrs. Frank in Millie Svet, Fly Creek, N. Y., Miss Ivanka Svet, Kew Gardens, L. I., N. Y., ter Mr. in Mrs. Anthony in Annie Svet, Brooklyn, N. Y. Za svete maše so darovali:

Mrs. in Mrs. Louis in Mary Legiša, Mrs. Tessie Kovach, Mrs. Mary Meglich, iz New Yorka; Mrs. Antonija Rupnik, Mrs. Minka Valčič; sin Anthony Svet iz Brooklyna; Mrs. Johanna Petrovič in Frank Jansa iz Clevelanda, Ohio, ter sin Frank iz Fly Creeka, N. Y.

Sožalje bradovanih potom so izrazili: Dr. F. J. Kern, Cleveland, Ohio, Mr. Joe Videgar, Barberton, Ohio, Miss Anica Verhe, in Mr. Mirko Bukorović iz Washingtona, D. C.

Sožalje pisnim putem pa so izrazili: Mr. in Mrs. J. Kaplan, Bronx, N. Y., Mr. in Mrs. Thomas Bertok, Brooklyn, N. Y., Mrs. Frances Kovaca (sestrična pokojnega), Jefferson, N. Y., Mrs. Mary Francesčič, Manville, N. J., Mr. John Rose-ly, Austin, Pa., Mr. C. M. Stupin, Hoboken, N. J., in Mr. in Mrs. Tony in Minka Zihert, Cleveland. Ako je kakšno ime izpuščeno, naj se blagovoljno opraviči.

Prav iskrena hvala tudi vsem, ki ste za obiskali hoteli v hoteli, za čisto bolezi ali na mirniškem odru, kakor tudi vsem, ki ste se udeležili svete maše kakor tudi pogrebu.

Prav iskrena hvala našemu domačemu župniku Rev. Pius J. Petricu za tako lepo opravljene pogrebne obrede, kakor tudi Rev. Joseph Čigramu, za spremitve in obrede na pokopnišču. Prav lepa hvala tudi našemu organizatorju Mr. Ignacu Hudčetu, ki je igrati in pel žalostinke pri pogrebu se, maši. — Nadalje prav lepa hvala pogrebniku Mr. Antonu Kirnu za tako lepo urejen pogreb.

Torej še enkrat prav iskrena hvala vsem skupaj za vse dobroto in tolažbe v teh težkih in mukopolnih urah. Ne bomo Vas nikdar pozabili, ne jaz in ne moji otroci.

Priporočamo pokojnika v blag spomin.

Tebi predstavi pokojni in nikdar pozabljeni, pa kličemo: Počivaj v miru v svetlobi ameriški gradl katere si tako ljubil, dokler se ne snideš tam, kjer ni več gorja in trpljenja.

Zalutajoči ostali:

IVANA SVET, soproga; ANTHONY, FRANK, sinova; IVANKA, FRANCES in SYLVIA, hčere; Brat JOE SVET v Akron, Ohio; sestra MARY, poroč. VIDEGAR, v Barbertonu Ohio;

V starem kraju pa: LUDVIG in IVAN, sinova; FRANČIŠKA, mati, ter FRANC, IVAN in JAKOB, bratje, in sestra FRANČIŠKA, poročena SEŽON, v Cerkljici pri Raketu, Jugoslavija.

New York, N. Y., dne 24. marca, 1944.

PRISPEVAJTE V VOJNI FOND RDEČEGA KRIŽA ZA 1944. LETO!

Na milijone paketov s hrano, katere je Rdeči križ poslal Amerikanskim vojnim ujetnikom in vojnim ujetnikom Združenih narodov, ter civilnim internirancem v Evropi in na Daljnem Vzhodu, je bilo prostovoljno napravljeno. Toda vzdrževanje delovanja je odvisno od tega kako boste odgovorili na apel Rdečega Križa za prispevke v Vojni Fond!

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: “G L A S U NARODA”, 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

NOVA IZDAJA “Hammondov SVETOVNI ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: “G L A S U NARODA”, 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

